

Samhällsutvecklingskontoret
Åsa Danielsson, 0340-880 00

Svar på remiss över Promemoria En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar - KN2024/01912

Sammanfattning

Varbergs kommun instämmer i förslaget att berörda kommuner ska underrättas redan när en ansökan om godkännande av kärnteknisk anläggning kommer in till Regeringskansliet samt i att berörda kommuners tillstyrkande av både ansökan och förslag till plan är en förutsättning för regeringens beslut om plan och godkännande av ansökan. Varbergs kommun motsätter sig dock att en kommun inte får ändra sitt beslut efter ett tillstyrkande.

Varbergs kommun är tveksam till förslaget att införa en ny form av planeringsbeslut. Varbergs kommun anser att mycket fortfarande är oklart och att det innebär en inskränkning i det kommunala självstyret och kommunala planmonopolet.

Allmänna synpunkter

Varbergs kommun är kritisk till den korta remisstiden på knappt två veckor som kraftigt begränsat kommunens möjlighet att analysera och ta ställning till det omarbetade förslaget. Det har heller inte funnits tid till ordinarie beredning och kollektivt politiskt beslutsfattande.

Varbergs kommun motsätter sig all begränsning av kommunens egen rådgivning och självbestämmande. Det är viktigt att värna det kommunala självstyret som måste förbli intakt.

Varbergs kommun anser att det är oklart hur den föreslagna lagen förhåller sig till kommunal planering och till annan lagstiftning såsom t.ex. plan- och bygglagen. Varbergs kommun vill framhålla att det är viktigt att kommunens starka ställning kvarstår och att den nya lagen inte innebär någon

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	ORGANISATIONSNUMMER	E-POSTADRESS
Varbergs kommun	Engelbrektsgatan 15, Östra Vallgatan 12 (hiss)	0340-880 00	212000-1249	ks@varberg.se
432 80 Varberg	432 80 Varberg	TELEFAX		WEBBPLATS www.varberg.se

inskränkning i det kommunala inflytandet över användningen av mark- och vattenområden.

Varbergs kommun förutsätter att berörda kommuner blir kompenserade för utökade uppgifter och kostnader som den föreslagna lagen medför.

Synpunkter utifrån avsnitt i promemorian

Regeringen får anta en plan för kärntekniska anläggningar (avsnitt 1.1.2)

Varbergs kommun noterar att det inte finns något förslag om eller resonemang kring möjligheterna att överklaga beslut som tas enligt den föreslagna lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar, vilket får ses som en brist. Det anges visserligen att ett planbeslut ska kunna rättsprövas enligt lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut, men detta avser bara vissa miljöorganisationers möjligheter att ansöka om rättsprövning av beslut om plan för kärntekniska anläggningar (se avsnitt 2.4). Inget framgår om andra berörda möjligheter att överklaga eller vad som gäller för andra typer av beslut enligt den föreslagna lagen. Det måste finnas en tydlig process för hur beslut enligt den föreslagna lagen kan överklagas.

Förslag till lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar (avsnitt 2.1)

Ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning

4 §

Varbergs kommun anser att det är bra att det framgår vad en ansökan ska innehålla, men vill framhålla att den sökande också behöver förhålla sig till de av kommunen antagna planerna för området. Detsamma gäller det utrymme som behövs för att anläggningen ska kunna uppföras och drivas och det eller de område där dessa ska bedrivas eller vidtas.

5 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget att den eller de kommuner som berörs av en ansökan ska underrättas redan när ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning kommer in till Regeringskansliet. För tydlighetens skull anser Varbergs kommun att paragrafen bör kompletteras med att underrättelsen ska innehålla ansökan i sin helhet. Det behöver också

förtydligas hur underrättelsen i 5 § förhåller sig till kommunens tillstyrkan i 19 § och berörda myndigheters rätt att yttra sig enligt 20 §.

En plan för kärntekniska anläggningar

9 §

Varbergs kommun är tveksam till förslaget att införa en ny form av planeringsbeslut. Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten (1 kap. 2 § plan- och bygglagen). Det som föreslås är en helt ny form av statligt planeringsverktyg och det är oklart vilken status en sådan plan får och hur den påverkar den kommunala planeringen. En plan för kärntekniska anläggningar kan antas få stora konsekvenser för kommunens utveckling och innebära en inskränkning av det kommunala självstyret.

Varbergs kommun anser att 9 § ska kompletteras med att sakägare och berörda kommuner ska få tillfälle att yttra sig innan en plan antas. Se även synpunkter under 14 §. Varbergs kommun är vidare kritisk till processen för att ta fram en plan för kärntekniska anläggningar och anser att den bör regleras på ett tydligare sätt mer likt t.ex. planförfarandet i plan- och bygglagen vad avser bl.a. kungörelse, samråd, underrättelse, granskning, överklagande m.m.

10 §

Varbergs kommun anser att det behöver tydliggöras vad som kommer att gälla för området utanför det område dit allmänheten inte har tillträde där mark- och vattenområden endast får tas i anspråk om det inte försvårar uppförande och drift av de kärntekniska anläggningarna, vilka begränsningar som det kommer att bli inom dessa områden och hur det kommer påverka plan- och bygglovsprocessen. Den fysiska planeringen är en kommunal angelägenhet och en plan för kärntekniska anläggningar innebär en statlig styrning som riskerar att inskränka det kommunala planmonopolet på ett oacceptabelt sätt.

11 §

Varbergs kommun noterar att regeringen i det enskilda fallet föreslås få besluta att delar av den strategiska miljöbedömningen ska genomföras av en myndighet. Om kommunen i ett enskilt fall åläggs genomföra en sådan bedömning förutsätter Varbergs kommun att staten täcker kommunens alla

kostnader för detta. Varbergs kommun anser att 11 § ska kompletteras med ett förtydligande kring statens betalningsansvar.

14 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget att regeringens bedömning av huruvida en plan för kärntekniska anläggningar är förenlig med 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken samt enskilda intressen inte ska vara bindande vid en kommuns planarbete eller vid prövning i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt plan- och bygglagen (eller i prövningar enligt miljöbalken som anges i författningskommentaren till 9 §). Varbergs kommun anser dock att inte heller en plan för kärntekniska anläggningar ska vara bindande för kommunen i plan- och bygglovsprocessen. Varbergs kommun anser således att den föreslagna lagen ska kompletteras med en bestämmelse som anger att en plan för kärntekniska anläggningar inte är bindande i kommunens plan- och bygglovsprocess.

16 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget att sakägare och berörda kommuner ska få tillfälle att yttra sig innan en plan förlängs.

17 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget att sakägare och berörda kommuner ska få tillfälle att yttra sig innan en plan ändras.

18 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget att sakägare och berörda kommuner ska få tillfälle att yttra sig innan en plan upphävs.

Kommunens tillstyrkan

19 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget att en ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning och förslag till plan för kärntekniska anläggningar måste tillstyrkas av berörda kommuner innan regeringen får godkänna en ansökan, besluta om en plan eller ändra en plan för kärntekniska anläggningar. Det är viktigt att kommunens starka ställning kvarstår och att den nya lagen inte innebär någon inskränkning i det kommunala inflytandet över användningen av mark- och vattenområden.

Varbergs kommun instämmer i att ett tillstyrkande ska komma från *kommunen*. Det är viktigt att kommunen själv får bestämma formerna och beslutsnivån för ett eventuellt tillstyrkande.

Varbergs kommun motsätter sig förslaget att en kommun inte ska få ändra sitt beslut efter att den tillstyrkt en ansökan eller förslag till plan. Förslaget innebär en oacceptabel inskränkning i det kommunala självstyret och en skillnad mot vad som gäller för det kommunala vetot i miljöbalken där det står kommunen fritt att under handläggningen av en tillståndsansökan återkalla ett i processen tidigare lämnat medgivande. Det finns alltså inget motsvarande förbud i miljöbalken mot att återkalla ett tidigare lämnat tillstyrkande (jfr t.ex. 16 kap. 4 § miljöbalken, 17 kap. 6 § miljöbalken samt MÖD M 5427-22, MÖD M 10193-19 och MÖD 2018:6).

Varbergs kommun anser vidare att det i 19 § behöver förtydligas huruvida berörda kommuner behöver tillstyrka både ansökan och förslaget till plan eller endast endera av dem. Detta eftersom det i 19 § anges att det är ansökan *eller* förslaget till plan som ska tillstyrkas och i författningskommentaren anges att det är ansökan *och* förslaget till plan som ska tillstyrkas. Mot bakgrund av att det anges att kommunen även behöver tillstyrka en ansökan som avser ett område som omfattas av en befintlig plan för kärntekniska anläggningar och att alla berörda kommuner behöver tillstyrka både ansökan och förslaget till plan, får det tolkas som att det är både ansökan *och* förslaget till plan som måste tillstyrkas av alla berörda kommuner innan regeringen kan godkänna en kärnteknisk anläggning, besluta om en plan för kärntekniska anläggningar eller ändra en sådan plan. I detta sammanhang behöver det också förtydligas att ett beslut att tillstyrka förslaget till plan inte är bindande för kommunens inställning till en ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning. Likaså att ett beslut att tillstyrka en ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning inte är bindande för kommunens inställning till ett förslag till plan för kärntekniska anläggningar.

Varbergs kommun anser även att det av 19 § bör framgå om berörda kommuners inställning till en ansökan respektive förslag till plan ska inhämtas av regeringen eller ges in till regeringen på kommunens eget initiativ.

20 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget att berörda myndigheter ska få tillfälle att yttra sig över ansökan om godkännande av en kärnteknisk

anläggning innan regeringen beslutar om godkännande. Varbergs kommun vill framhålla att det är viktigt att berörda myndigheter får tillräckligt med underlag och tid på sig för att kunna ta välgrundad ställning till en ansökan. Det behöver också förtydligas hur berörda myndigheters rätt att yttra sig enligt 20 § förhåller sig till underrättelsen i 5 § och kommunens tillstyrkan i 19 §. Varbergs kommun anser att det är oklart när i tid kommunen ges möjlighet att yttra sig över ansökan.

Förslag till lag om ändring i miljöbalken (avsnitt 2.2)

4 kap. Särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden

Områden för kärntekniska anläggningar

11 §

Varbergs kommun anser att det är oklart hur 11 § förhåller sig till plan- och bygglagen och den kommunala planeringen.

Varbergs kommun

Ann-Charlotte Stenkil
Kommunstyrelsens ordförande